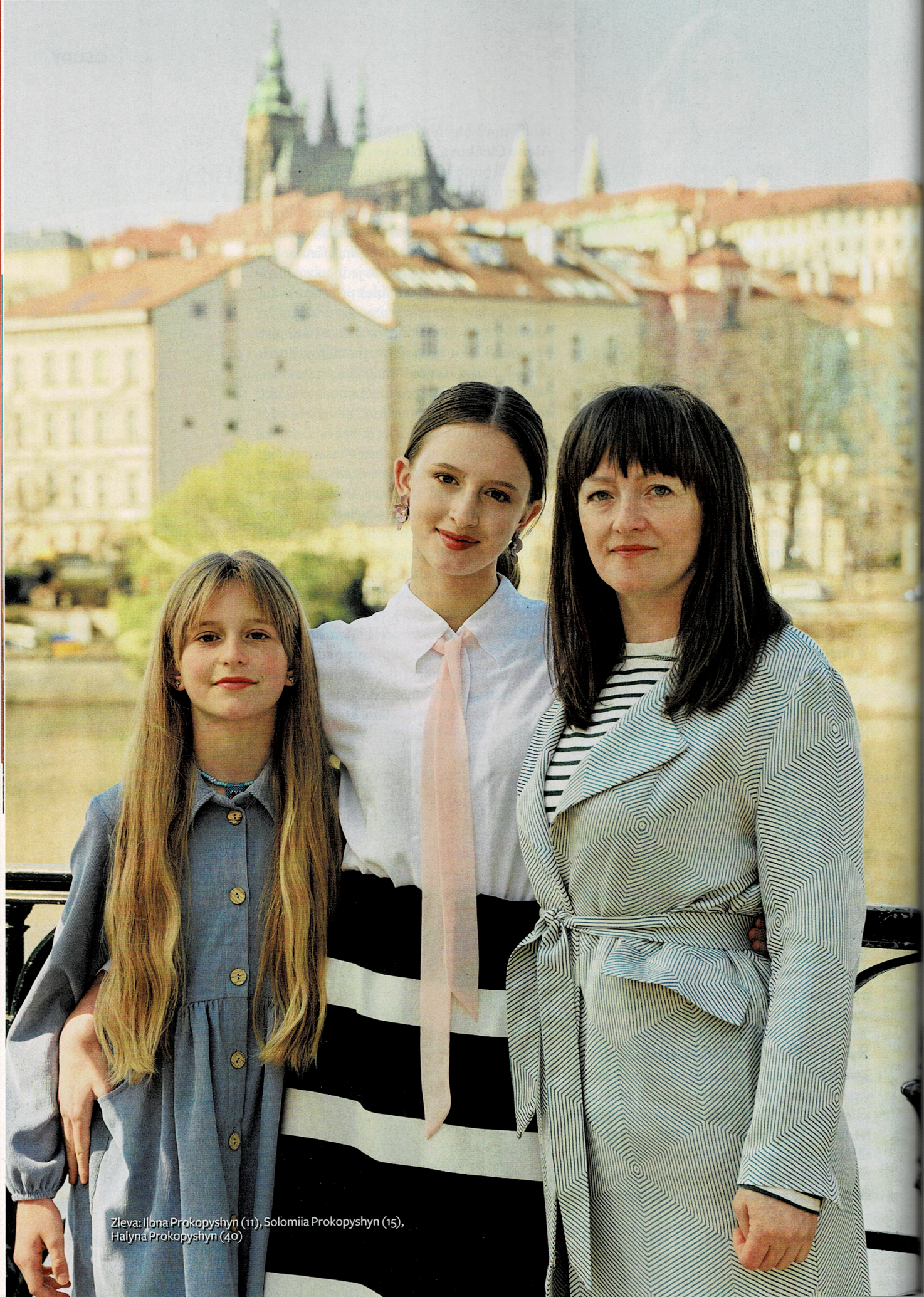

Zleva: Iľbna Prokopyshyn (11), Solomiia Prokopyshyn (15),
Halyna Prokopyshyn (40)

Věřím, že se na Ukrajinu jednou vrátíme

Na předchozích stránkách jsme popsali osudy žen, které si svůj život v zahraničí vybraly dobrovolně. Příběh **Halyny Prokopyshyn** (40) a jejích dcer je však jiný. Do Prahy je přivedl útěk před válkou na Ukrajině. Ted' zde hledají nový život, a především mír.

TEXT: ELIŠKA VRBOVÁ, MONIKA MUDRANINCOVÁ

Vkabelce stále nosí klíče od svého domova nedaleko Ivano-Frankivsku na Ukrajině. Ten opustila náhle, krátce poté, co 24. února ruská vojska zaútočila na Ukrajinu. Halyna Prokopyshyn, čtyřicetiletá maminka patnáctileté Solomii a jedenáctileté Ilonky, musela ze dne na den udělat jedno z nejtěžších rozhodnutí ve svém životě: nechat na Ukrajině svého tatínka a odejít i s nezletilými dcerami.

Halyna měla to štěstí, že dříve pracovala v Česku, a tak ji pojí dlouholeté přátelství se sympatickou Nikou Puci, spolumajitelkou pražské půjčovny vintage nábytku Eterle. Jakmile Nika slyšela zprávy o invazi, okamžitě Halyně telefonovala, ať přijede s rodinou do Prahy. Nabídla jí bydlení v domě, který s manželem nedávno zkolaudovali v Únětovicích. Původně měl sloužit k pronájmu, teď funguje jako útočiště pro uprchlíky – kromě Halyny, Solomii a Ilonky ubytovali manželé ještě dalších šest ukrajinských maminek s osmi dětmi.

OKAMŽIKY BEZMOCI

„Holky nechtěly jet. Braly útěk ze země jako zradu svých kamarádů a dalších lidí, kteří zůstali. Nejdřív jsme tedy s odchodem váhaly a říkaly si, že ještě počkáme, jak se situace vyvine. Nakonec jsme se ale rozhodly, že odjedeme,“ vypráví Halyna, zatímco obě její dcery spořádaně a potichu sedí vedle ní. Úplný začátek války prožily odděleně a na ten moment do konce života nezapomenou.

„Solomiia studuje oděvní návrhářství na škole v Ivano-Frankivsku a právě tam Rusové první den války bombardovali letiště. Solomiia byla tou dobou na koleji kousek odtamtud. Jakmile začaly znít sirény, paní učitelka ji zkontaktovala

a poprosila, aby sebrala ostatní děti a běžela s nimi do krytu,“ popisuje Halyna události z 24. února. „Věděla jsem, že rakety dopadají kousek od místa, kde je moje dcera, ale nemohla jsem se jí dovolat, netušila jsem, zda je v pořádku.“ Solomiia byla mezitím schovaná v krytu bez mobilního signálu a sevřená strachem. Když se večer Halyna se Solomiou konečně

Zleva: Nika Puci, Solomiia Prokopyshyn, Halyna Prokopyshyn, Ilona Prokopyshyn, Mirka Talavašková

„Solomiia se mnou spala v posteli a vzbudilo ji jen to, že kolem domu projelo auto. Bála se, že nás zase bombardují. Lekala se úplně obyčejných zvuků.“

setkaly, dcera byla stále vyděšená z dalšího možného ostřelování. „Spala se mnou v posteli a vzbudilo ji třeba jen to, že kolem domu projelo auto. Bála se, že nás zase bombardují. Lekala se úplně obyčejných zvuků, které jí na jedinou připadaly nepřírozeně hlasité,“ vzpomíná Halyna. Bezprostředně po propuknutí války nastal chaos – lidé začali prchat z měst, silnice byly ucpané a telefonní linky obsazené. Halyna se s dcerami dostala do Česka přes Maďarsko. Před hranicemi čekaly devět hodin, přímo na hranicích strávily čtyři hodiny. První zastávku absolvovaly až v Budapešti. Manžel Niky Puci byl neustále na telefonu a radil jim, přes který hraniční přechod bude nejlepší do Česka přijet.

NADĚJE NA NOVÝ ZAČÁTEK

S Halynou, Solomiíou a Ilonkou jsme se setkali v pražském ateliéru módní návrhářky Mirky Talavaškové, další významné ženy tohoto příběhu. Právě díky Mirčině Facebooku jsme se o rodině dozvěděli. Mirka chtěla pomoci najít pro Solomiíu uplatnění na české módní scéně, protože Solomiia už má za sebou zkušenost s focením pro prestižní světový módní časopis coby modelka. Na Ukrajině studuje módní návrhářství a jejím velkým snem je pracovat v módním průmyslu. U nás se zatím nedomluví, ale to se jistě brzylepší, děti se učí rychle. Mirce Talavaškové se podařilo zkontaktovat s paní ředitelkou Střední umělecké školy textilních řemesel, která souhlasila, že Solomiia může školu navštěvovat. A to je naprosto skvělá zpráva! Mladší sestra Ilonka chodí do české základní školy v Úněticích u Prahy, a dokonce i její ukrajinská škola začala s online výukou. Halynu čekal v den našeho setkání pracovní pohovor. Na Ukrajině má vystudovanou vysokou školu ekonomickou, provozovala stánek s občerstvením, pronajímala část svého domu turistům a do Česka si jezdila přivydělávat úklidem. Právě tak se seznámila s Nikou Puci a jejím manželem, v jejichž v domácnosti nejprve uklízela, a když se manželům narodil syn, pomáhala jim i s hlídáním.

„Když k nám ukrajinské rodiny přijely, chtěly jsme je ubytovat v hezkém prostředí, aby se

cítily jako doma,“ vypráví Nika Puci a pokračuje: „Takže jsme s manželem hned začali vybavovat do té doby prázdný dům. Priorita byla poskytnout jim střechu nad hlavou. Pak přišla na řadu integrace. I když víme, že se chtějí vrátit, tak nikdo netušíme, jak dlouho tu budou. Sedět doma a koukat na zprávy je pro ně hrozné. Takže jsme hned začali řešit školy pro děti a práci pro maminky,“ popisuje Nika, co vše bylo třeba zařídit, ale dodává, že je také důležité ptát se, co chtějí oni sami, a nepředpokládat, že my víme nejlépe, co by jim mohlo pomoci. Příval lidí z Ukrajiny žádajících o pobyt v Česku je obrovský, takže Halyna s dcerami musela absolvovat dlouhé čekání v pražském Kongresovém centru a na dalších místech kvůli vyřízení všech náležitostí. Jak říká Nika Puci – i na to je dobré se při pomáhání lidem z Ukrajiny psychicky a časově připravit.

HESLO? PALJANYCJA

Halyna přiznává, že dění na Ukrajině sleduje neustále. „Probudím se v pět ráno a hned se musím podívat na zprávy.“ Zejména kvůli Solomiie a Ilonce pouští i české zprávy, aby dcery slyšely češtinu a rychleji se ji naučily. Obě česky trochu rozumí, ale mluvit se zatím stydí, což je znát i při našem rozhovoru, kdy Halyna vše vypráví i za ně.

„Připadá mi, že teď v Praze slyším vlastně mnohem víc ukrajinštinu než češtinu. Někteří Ukrajinci mluví i rusky, což se mi moc nelíbí. Ilona vymyslela, že při příchodu domů musí každý říct heslo paljanycja, což je ukrajinsky chléb. To totiž Rusové neumí správně vyslovit,“ vysvětluje Halyna a poprvé se během našeho rozhovoru rozesměje.

V jejích očích je však smutek. Bojí se o osud své země a o svého otce, který na Ukrajině zůstal. Nechtěl opustit dům, který sám vybudoval a hodně pro něj znamená. Právě od tohoto domu jsou klíče, které Halyna nosí stále v kabelce s vírou, že jimi jednoho dne opět odemkne.

My nejen jí, ale všem rodinám, které potkal podobný osud, přejeme, aby se jim sen o návratu domů co nejdříve splnil. **m**

JAK A KDE POMOCI

K začátku dubna z Ukrajiny uprchlo už více než 4,2 milionu lidí. V Česku se počet pohybuje okolo 300 tisíc. Na webu www.stojimezaukrajinou.cz najdete přehled způsobů,

jak lidem z Ukrajiny pomoci, ať už se jedná o pomoc materiální, finanční, právní či psychologickou. Pokud chcete pomoci lidem ze svého okolí, web vám pomůže s důležitými kontakty a přehledem míst, kam se obrátit.